

Notulen van de vergadering
gehouden op vrijdag 5 juni 1964 in de Trêveszaal, aangevangen
's morgens om tien uur en 's middags voortgezet

Aanwezig: De minister-president Marijnen en de ministers
Van Aartsen (bij de punten 9-17), Andriessen,
Biesheuvel, Bogaers, Bot, De Jong, Luns (bij de
punten 2a-2c), Scholten, Schouwenaar, Toxopeus,
Veldkamp en Witteveen

Voorts zijn aanwezig de staatssecretarissen
Bartels (punt 15), Van den Berge (punten 11, 12,
16, 17g en 17h), Diepenhorst (punten 2a-2c), Van
Es (punt 3), Haex (punt 3) en Den Toom (punt 3)

Secretaris: drs. J. Middelburg

2. Buitenlands beleid

a. Verslag over de EEG-raad

Minister Luns is voor de bijeenkomst van de EEG-raad nog eerst naar Parijs geweest, waar hij met minister Couve de Murville een aantal punten heeft besproken. In de eerste plaats het associatieverzoek van Nigeria, waarvan de Franse minister door zijn bezoek aan Madrid niet voldoende op de hoogte was. Met betrekking tot de bevoegdheden van het Europese parlement heeft spreker betoogd, dat het niet juist is om voor het landbouwbeleid van de EEG miljarden ter beschikking te stellen zonder dat hierover enige parlementaire controle bestaat. Minister Couve de Murville reageerde hier negatief op. Voor het Nederlandse standpunt omtrent een fusie van de drie executieve organen toonde hij wel begrip; hij was pessimistisch ten aanzien van de oplossing van de zetelkwestie; hij verwachtte, dat het Europese parlement Luxemburg als zetel zou afwijzen. Met betrekking tot de verhouding van Spanje tot de EEG betreurde hij het, dat zijn bezoek aan Madrid juist plaats vond voor de bespreking hiervan in de EEG-raad. Hij ontkende, dat hij in Madrid specifieke afspraken had gemaakt. In Brussel heeft toen de Spaanse ambassadeur dringend verzoekt met een formulering in te stemmen, waarmede associatie van Spanje met de EEG niet zou worden uitgesloten. De EEG-raad heeft de tekst die de Belgische minister Spaak voorstelde aanvaard; daarop heeft de voorzitter van de EEG-commissie, Hallstein, tactvol verklaard hoe deze commissie de onderhandelingen met Spanje zou voeren. In aansluiting aan de behandeling van het

associatieverzoek van Nigeria ontstond een debat over de associatiefilosofie. Spreker staat op het standpunt, dat men toch weer steeds per geval de economische en politieke aspecten van een associatie moet bekijken. De EEG-raad gaat nog eens een hele dag over dit onderwerp spreken.

Minister Andriessen deelt omtrent de bespreking van de wereldhandelsconferentie in de EEG-raad mede, dat de Franse delegatie bezwaar had tegen enkele woorden in een ontwerp-resolutie; getracht zal worden deze woorden eruit te krijgen.

Minister Luns vervolgt, dat de Duitse delegatie voor de bespreking van het graanprijsplan sterk bezet was. Zij was niet bereid enige concessie terzake te doen. Zelfs een Belgisch compromis (dat onzerzijds niet werd toegejuicht) werd door de Duitsers afgewezen. De Franse minister Couve de Murville stuurde aan op een duidelijke afwijzing door de Duitse delegatie. Spreker acht het niet onwaarschijnlijk, dat nu de Kennedy-onderhandelingen mislukken en dat de Duitsers de schuld ervan wordt gegeven. Na een vraag van de Belgische minister Fayat aan de Commissie wat te doen met de graanprijzen 1964/1965 heeft minister Biesheuvel gezegd, dat de Nederlandse delegatie weigerde het plan van de tafel te vegen; daarop is besloten, dat de landbouwministers 's avonds verder zouden vergaderen.

Minister Biesheuvel heeft 's avonds van 9 uur tot na 2 uur vergaderd. Het resultaat was, dat de zes landen nu voor 10 juni op tafel moeten leggen hoe de graanprijzen in hun land in het komende jaar zullen zijn; als dit niet gebeurt, zullen de heffingen niet worden aangepast (hetgeen nog wel wat betekent; voor een Nederlands ei bijv. 1 cent). Afgesproken is, dat dezelfde vork van maximum- en minimumprijzen als de vorige maal zal worden aangehouden. De Duitsers hebben hun zin, dat de graanprijzen in de meeste andere EEG-landen omhoog gaan. Intussen heeft de EEG-commissie een telegram aan de zes ministers van buitenlandse zaken gezonden om het graanprijsplan toch te aanvaarden.

Minister Andriessen acht de afwijzing van het plan bedenkelijk voor de Kennedy-onderhandelingen. Spreker heeft de Amerikaanse onderhandelaar Blumenthal ontvangen, die niet zo pessimistisch hierover was. De Amerikanen denken op basis van af te zetten hoeveelheden graan wel tot een regeling te kunnen komen, maar spreker meent, dat dit bij de Fransen onhaalbaar is. De minister-president merkt op, dat de Engelsen daarvoor (bij de onderhandelingen voor toetreding tot de EEG) naar huis gestuurd werden. Dit is een oude Duitse gedachte, die in de nieuwe structuur niet meer past.

Minister Andriessen deelt mede, dat de Amerikaan Blumenthal nog met dr. Mansholt en met de Duitse regering zou spreken.

Minister Witteveen informeert in hoeverre nog over het compensatiesysteem is gesproken; spreker meende, dat de Franse delegatie hier niets voor voelde. Minister Biesheuvel antwoordt, dat dit punt even ter sprake kwam bij het Belgische voorstel; het ligt nu echter weer compleet open.

Minister Luns heeft aan minister Couve de Murville gezegd, dat hij niets verwacht van een politieke vergadering van de Zes.

2 b. Mutatie in de buitenlandse dienst

Minister Luns is voornemens drs. H. Jonker voor te dragen ter benoeming tot ambassadeur in Monrovia (Liberia), tevens geaccrediteerd in Guinea en in Sierra Leone. De raad verklaart zich hiermede akkoord.

2 d. Koeweit

Minister Luns stelt voor akkoord te gaan met het aanknopen van diplomatieke betrekkingen met Koeweit. De raad stemt hiermede in.

3. Defensienota (Ontwerp-nota van de minister en de staatssecretarissen van Defensie dd. 29 mei 1964)

Minister De Jong zegt ter toelichting van de nota, dat de Kamer destijds bij de begrotingsbehandeling heeft aangedrongen op de indiening van een nieuwe defensienota. Spreker is hierover niet enthousiast, aangezien de gehele conceptie van de verdediging in de NAVO door het Franse lid wordt betwijfeld. Bovendien is in de NAVO-raad in Ottawa besloten tot de zgn. Stikker-studies over wat voor de NAVO nodig is en wat de verschillende NAVO-landen kunnen opbrengen en hoe men behoeften en middelen dichter bij elkaar kan brengen. Dit maakt, dat de toekomst voor de opbouw van onze defensie wat mistig is. Niettemin is het zo, dat de Kamer er recht op heeft te weten wat Defensie met het grote geldbedrag doet. Wat de taal betreft moet aan de nota ook nog wat geschaafd worden. Het hoofdstuk over het personeelsbeleid geeft een relatief grondige behandeling, hetgeen met opzet is gedaan met het oog op het verwijt, dat wel wordt gemaakt, dat Defensie een groot log apparaat is, dat de mensen als nummers behandelt. Het is de bedoeling, dat de nota aan het eind van de maand bij de Kamer wordt ingediend. Een deel van de Kamer wil de nota gelijk met de begroting behandelen, een ander deel geeft aan een afzonderlijke behandeling de voorkeur. Spreker is voornemens de nota ook aan de Eerste Kamer te zenden. De minister-president meent, dat in beginsel is besloten, dat nota's alleen naar de Tweede Kamer worden gezonden. Minister De Jong heeft voor toezending ook aan de Eerste Kamer twee argumenten. In de eerste plaats wordt in stukken voor de Eerste Kamer herhaaldelijk naar de defensienota verwezen en in de tweede plaats hebben in de defensiecommissie ook Eerste-Kamerleden zitting. Minister Bot stelt